

Inleiding

De openbare ruimte is het bindmiddel in onze samenleving. Het vormt de basis voor het openbare leven. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. Het beheer van de openbare ruimte is daarmee één van de belangrijkste werkerreinen van een gemeente. Het is zaak dit op een planmatige manier te onderhouden doen.

In de voormalige gemeenten waren diverse beleids- en beheerplannen aanwezig. Echter, deze plannen verschillen van elkaar in bijvoorbeeld looptijd, afstemming en detailniveau. Om binnen gemeente Hoeksche Waard de openbare ruimte op eenduidige manier te beheren zijn door de raad vastgestelde kaders gewenst.

We houden de gemeenteraad op de hoogte van het beheer van de openbare ruimte via de planning en control cyclus. In de begroting en jaarrekening rapporteren we via de paragraaf kapitaalgoederen.

Visie

Doel

Kaders

Leeswijzer

Visie op openbare ruimte

We realiseren samen met partners en inwoners een veilige, (be)leefbare, aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte, omdat we vitaal willen blijven. Centraal staat het eigen karakter van de dorpen en buurtschappen. We behouden en versterken daar waar nodig de kwaliteit van de openbare ruimte, waaronder de aanwezige groen- en waterstructuur. We stellen de gebruiker centraal en maken gebruik van de landschappelijke elementen, ligging, kwaliteiten en aanwezige functies.

Doel

Het doel van dit beleid- & beheerplan is inzichtelijk maken op welke manier we de openbare ruimte inrichten en in stand houden. Op deze manier dragen we bij aan de kwaliteitsambitie van de gemeente. Naast dit beleidsplan staat het omgevingsplan dat kaders stelt voor nieuwe ontwikkelingen. Het vormt een basis voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Dit integrale beleidsplan vervangt alle plannen van de voormalige gemeenten in de Hoeksche Waard. Uitgangspunt hierbij is om daar waar mogelijk zoveel mogelijk werkzaamheden binnen de verschillende beheerdomeinen met elkaar te combineren (clusteren). De uitgangspunten van dit integrale beleidsplan gelden voor een periode van 10 jaar. Dit zijn de kaders waarbinnen het college uitvoering geeft aan het beheren van de openbare ruimte. De kaders zijn de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad, de uitvoering (hoe?) is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Wanneer de uitwerking niet binnen de kaders valt legt het college mogelijke oplossingen voor aan de gemeenteraad.

Kaders

Wet

Beleid

Wet

De beheerder van de openbare ruimte moet met diverse wettelijke bepalingen rekening houden. Centraal staat een algemene zorgplicht van de gemeente voor een veilige omgeving. Deze zorgplicht is gebaseerd op het Burgerlijk wetboek en de Wegenwet.

Praktisch gezien moet de openbare ruimte voldoen aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen. Dit betekent dat de gebruiker ervan uit mag gaan dat hij op een normale, ongehinderde en veilige manier van de openbare ruimte gebruik kan maken. De beheerder moet de openbare ruimte dus zo inrichten dat deze geen gevaar oplevert voor de veiligheid en gezondheid van de gebruiker. Veiligheid is de harde ondergrens.

Het Burgerlijk Wetboek regelt de aansprakelijkheid van de beheerders van openbare voorzieningen voor schade van burgers. De bewijslast is daarbij omgedraaid. Als de beheerder aansprakelijk gesteld wordt moet de beheerder aantonen dat inspectie en onderhoud met optimale zorg zijn uitgevoerd. Daarnaast gelden een aanzienlijke hoeveelheid landelijke en Europese wetten: wetgeving op het gebied van verkeer, natuur, water, spelen, bedrijfsvoering, etc. Het spreekt voor zich dat deze wetgeving gehandhaafd moet worden.

Beleid

Als gemeente hebben we onze visies en idealen. Deze zijn vastgelegd in beleidsdocumenten, die voor een deel directe invloed hebben op de openbare ruimte. Enkele voorbeelden zijn het Hoofdlijnenakkoord en de Omgevingsvisie. Daarnaast conformeren we ons aan beleid van andere overheden. Het is beleid om richtlijnen van hogere overheden, zoals de Kaderrichtlijn Water en verkeersrichtlijnen, op te volgen. We zetten in op een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is.

Leeswijzer

Dit plan is op een andere manier vorm gegeven dan u gewend bent. In dit interactieve beleidsplan klikt u door op de diverse onderwerpen. Per onderdeel is een "bol" opgenomen. Hierin leest u:

- Beschrijving van de huidige situatie;
- Beheervisie voor het onderdeel;
- Beleidskaders voor het specifieke onderdeel;
- De manier waarop we de kwaliteit monitoren;
- Financiën.

Tijdens de behandeling van de discussienota hebt u onderstaande kaders meegegeven. Deze zijn verwerkt in dit beleidsplan. Hieronder geven we per kader aan waar u dit in het plan terug vindt. We noemen eerst de titel van het bolletje op de titelpagina, gevolgd door het onderdeel waar dit is uitgewerkt.

- Stelling 1: Kwaliteitsniveau B is uitgangspunt, enkele locaties op A niveau.
Beleidsuitgangspunten, kwaliteitsniveau.
- Stelling 2: Achterstanden inhalen binnen 3 jaar (kwaliteitsimpuls).
Beleidsuitgangspunten, integraal beheren.
- Stelling 3: Stukjes groen gratis in zelfbeheer geven.
Beleidsuitgangspunten, dorpsgericht werken.
- Stelling 4: Maatregelen clusteren.
Beleidsuitgangspunten, integraal beheren.
- Stelling 5: Extra inzetten op SROI.
Beleidsuitgangspunten, Inclusieve samenleving.
- Stelling 6: Bij grote werkzaamheden breder in gesprek met inwoners. Ontmoeting en sociale cohesie is hierbij belangrijk.
Beleidsuitgangspunten, participatie/communicatie
- Stelling 7: Voor maatregelen klimaatadaptatie sluiten aan bij projecten, echter is het ook mogelijk dat dit projecten op zich zijn als uit monitoring blijkt dat hier knelpunten zijn.
Klimaatadaptatie
- Stelling 8: Actief verbeteren van biodiversiteit door ander beheer (bijv. maaien) en projecten starten om biodiversiteit te vergroten.
Biodiversiteit en Openbaar groen, beleidsuitgangspunten
- Stelling 9: Hondenbelasting inzetten voor voorzieningen voor honden en het beperken van de overlast.
Honden, beleidsuitgangspunten.
- Stelling 10: Optimaal benutten markt en innovatie door regie op einddoelen.
Beleidsuitgangspunten, beheer

Beleidsuitgangspunten openbare ruimte

Kwaliteitsniveau

We beheren de openbare ruimte wijkgericht en integraal op een basisniveau.

Dit betekent dat we enerzijds verschil maken in dorpen en wijken door materiaalkeuze bij aanleg, maar anderzijds ook eenheid aanbrengen in de beleving van bewoners. We zorgen voor een evenwicht tussen schoon, heel, veilig en gebruik. Het basisniveau waarop we de openbare ruimte beheren is kwaliteitsniveau B (basis) volgens de beeldsystematiek van het CROW.

Tijdens de behandeling van de discussienota integraal beleidsplan openbare ruimte heeft de raad meegegeven de grotere winkelcentra en dorpsentrees op niveau A (hoog) te willen beheren (Stelling 1 discussienota). De kosten hiervan zijn echter dermate hoog dat het college voorstelt dit niet in het beleidsplan op te nemen en overal te kiezen voor kwaliteitsniveau B (basis). Dit voorstel is verwerkt in de door uw raad vastgestelde perspectiefnota 2021.

Beeld-
meetlat
zwerfafval

Beeld-
meetlat
groen
verzorging

Beeld-
meetlat
groen
technisch

Beeld-
meetlat
verharding
verzorging

Beeld-
meetlat
verharding
technisch

Verharding

technische staat

A+

Beschrijving:

Er is geen spoorvorming.
Er zijn geen oneffenheden.
Er is geen voegwijdte.

Norm:

spoordiepte
≤ 10 mm
≥ 0 % per 100 m¹
hoogteverschil
≤ 5 mm
≥ 0 % per 100 m¹
voegwijdte
≤ 5 mm
≥ 0 % per 100 m¹

A

Beschrijving:

Er is lichte spoorvorming.
Er zijn lichte oneffenheden.
Er is lichte voegwijdte.

Norm:

spoordiepte
≤ 25 mm
> 5 % per 100 m¹
hoogteverschil
< 15 mm
> 3 % per 100 m¹
voegwijdte
≤ 10 mm
> 1 % per 100 m¹

B

Beschrijving:

Er is enige spoorvorming.
Er zijn enige oneffenheden.
Er is enige voegwijdte.

Norm:

spoordiepte
< 40 mm
> 5 % per 100 m¹
hoogteverschil
< 30 mm
< 15 % per 100 m¹
voegwijdte
≤ 20 mm
> 1 % per 100 m¹

C

Beschrijving:

Er is aanzienlijke spoorvorming.
Er zijn aanzienlijke oneffenheden.
Er is aanzienlijke voegwijdte.

Norm:

spoordiepte
> 40 mm
≤ 15% per 100 m¹
hoogteverschil
< 30 mm
> 15 % per 100 m¹
voegwijdte
≤ 30 mm
> 1 % per 100 m¹

open verharding

D

Beschrijving:

Er is veel ernstige spoorvorming.
Er zijn veel ernstige oneffenheden.
Er is grote voegwijdte.
Er is sprake van onderhoudsachterstand.

Norm:

spoordiepte
> 40 mm
> 15 % per 100 m¹
hoogteverschil
> 30 mm
> 3 % per 100 m¹
voegwijdte
> 30 mm
> 1 % per 100 m¹

bron: CROW-meetlatten

Verharding

verzorging

Beschrijving:
Er is geen onkruid.

Norm:
bedekking
0 % per 100 m²

lengte
0 m per 100 m²

pollen
0 per 100 m²

Beschrijving:
Er is weinig onkruid.

Norm:
bedekking
≤ 10 % per 100 m²

lengte
maximaal 10 stuks langer dan
10 cm per 100 m²

pollen
0 per 100 m²

Beschrijving:
Er is redelijk veel onkruid.

Norm:
bedekking
≤ 30 % per 100 m²

lengte
maximaal 10 stuks langer dan
20 cm per 100 m²

pollen
≤ 100 per 100 m²

Beschrijving:
Er is veel onkruid.

Norm:
bedekking
≤ 40 % per 100 m²

lengte
maximaal 30 stuks langer dan
30 cm per 100 m²

pollen
≤ 200 per 100 m²

onkruid op verharding

Beschrijving:
Er is zeer veel onkruid.

Norm:
bedekking
> 40 % per 100 m²

lengte
minimaal 30 stuks langer dan
30 cm per 100 m²

pollen
> 200 per 100 m²

bron: CROW-meetlatten

Groen

technische staat

A+

Beschrijving:
Er is geen beplanting beschadigd. De rand van de verharding of het gras is volledig zichtbaar. De heesters ogen fris en verzorgd. De heesters hebben geen storende takken.

Norm:
beschadigd oppervlak
0 % per 100 m²
gemiddelde lengte uitloper
0 cm per 100 m¹
'holle heesters'
0 % per 100 m²
storende takken
0 % per 100 m²

A

Beschrijving:
Er is weinig beplanting beschadigd. De rand van de verharding of het gras is goed zichtbaar. De meeste heesters ogen fris en verzorgd. De heesters hebben weinig storende takken.

Norm:
beschadigd oppervlak
≤ 3 % per 100 m²
gemiddelde lengte uitloper
≤ 10 cm per 100 m¹
'holle heesters'
≤ 2 % per 100 m²
storende takken
≤ 5 % per 100 m²

B

Beschrijving:
Er is hier en daar beplanting beschadigd. De rand van de verharding of het gras is redelijk zichtbaar. De heesters krijgen hier en daar een 'holle vorm'. De heesters hebben hier en daar storende takken.

Norm:
beschadigd oppervlak
≤ 5 % per 100 m²
gemiddelde lengte uitloper
≤ 20 cm per 100 m¹
'holle heesters'
≤ 5 % per 100 m²
storende takken
≤ 10 % per 100 m²

C

Beschrijving:
Er is redelijk veel beplanting beschadigd. De rand van de verharding of het gras is nauwelijks zichtbaar. Redelijk veel heesters zijn 'hol'. De heesters hebben redelijk veel storende takken.

Norm:
beschadigd oppervlak
≤ 10 % per 100 m²
gemiddelde lengte uitloper
≤ 40 cm per 100 m¹
'holle heesters'
≤ 15 % per 100 m²
storende takken
≤ 20 % per 100 m²

cultureelrijke beplanting

D

Beschrijving:
Er is veel beplanting beschadigd. De rand van de verharding of het gras is niet zichtbaar. Veel heesters zijn 'hol'. De heesters hebben veel storende takken.

Norm:
beschadigd oppervlak
> 10 % per 100 m²
gemiddelde lengte uitloper
> 40 cm per 100 m¹
'holle heesters'
> 15 % per 100 m²
storende takken
> 20 % per 100 m²

bron: CROW-meetlatten

Groen

verzorging

A+

Beschrijving:
Er is geen onkruid.

Norm:
bepanting:
bedekking
0 % per 100 m²
bedekking door resten
0 % per 100 m²
maximale hoogte
0 cm per 100 m²
boomspegel:
bedekking
0 % per stuk
bedekking door resten
0 % per stuk
maximale hoogte
0 cm per stuk

A

Beschrijving:
Er is nauwelijks onkruid.

Norm:
bepanting:
bedekking
≤ 20 % per 100 m²
bedekking door resten
≤ 10 % per 100 m²
maximale hoogte
≤ 10 cm per 100 m²
boomspegel:
bedekking
≤ 20 % per stuk
bedekking door resten
≤ 10 % per stuk
maximale hoogte
≤ 10 cm per stuk

B

Beschrijving:
Er is pleksgewijs onkruid.

Norm:
bepanting:
bedekking
≤ 40 % per 100 m²
bedekking door resten
≤ 25 % per 100 m²
maximale hoogte
≤ 30 cm per 100 m²
boomspegel:
bedekking
≤ 40 % per stuk
bedekking door resten
≤ 25 % per stuk
maximale hoogte
≤ 30 cm per stuk

C

Beschrijving:
Er is redelijk veel onkruid.

Norm:
bepanting:
bedekking
> 40 % per 100 m²
bedekking door resten
> 25 % per 100 m²
maximale hoogte
≤ 50 cm per 100 m²
boomspegel:
bedekking
> 40 % per stuk
bedekking door resten
≤ 25 % per stuk
maximale hoogte
≤ 50 cm per stuk

onkruid in bepanting

D

Beschrijving:
Er is veel onkruid.

Norm:
bepanting:
bedekking
> 40 % per 100 m²
bedekking door resten
> 25 % per 100 m²
maximale hoogte
> 50 cm per 100 m²
boomspegel:
bedekking
> 40 % per stuk
bedekking door resten
≤ 25 % per stuk
maximale hoogte
> 50 cm per stuk

bron: CROW-meetlatten

A+	A	B	C	D
				
Er ligt geen grof zwerfafval.	Er ligt weinig grof zwerfafval.	Er ligt in beperkte mate grof zwerfafval.	Er ligt redelijk veel grof zwerfafval.	Er ligt veel grof zwerfafval.
zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)
0 stuks per 100m ²	≤ 3 stuks per 100m ²	≤ 10 stuks per 100m ²	≤ 25 stuks per 100m ²	> 25 stuks per 100m ²

Integraal beheren

We benaderen de openbare ruimte als 1 geheel. Zo ervaart onze inwoner de openbare ruimte immers ook. Het integraal werken geven we vorm door daar waar de riolering of verharding vervangen wordt ook de overige elementen uit de openbare ruimte mee te nemen. We clusteren werkzaamheden tot grotere projecten (stelling 4 discussienota). In de planperiode t/m 2024 geven we de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls (stelling 2 discussienota). Dit is verwerkt in de benodigde financiële middelen bij dit plan. Ook overleggen we met de nutsbedrijven over werkzaamheden die zij uit moeten voeren. Door dit alles te combineren zorgen we ervoor dat er in een kortere periode minder overlast is vanwege de werkzaamheden. Vooral bij de grotere projecten gaan we breder in gesprek met de inwoners. Niet alleen over de openbare ruimte maar ook over wat er op andere gebieden leeft in de wijk. Dit biedt mogelijkheden om initiatieven te faciliteren. De bewoners weten waar behoefte aan is in een straat of wijk.

Dorpsgericht werken

Om het dorpsgericht werken in de openbare ruimte vorm te geven hanteren we een basisniveau. Dit basisniveau verzorgt de gemeente overall. De Buitendienst gaat met serviceteams per dorp werken. Op deze manier geven we invulling aan het dorpsgericht werken.

In het geval er inwoners zijn die een hoger niveau wensen voor hun dorp/ buurt/straat kunnen zij dit zelf realiseren. Overheid en bewoners hebben een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We geven stukjes openbaar groen gratis in zelfbeheer aan inwoners (stelling 3 discussienota). Het openbaar groen blijft openbaar toegankelijk, het is geen uitbreiding van privétuinen. Voor uitbreiding van privétuinen kunnen inwoners snippergroen huren of kopen. Het beheer van bomen op deze stukjes openbaar groen blijft bij de gemeente vanwege de wettelijke zorgplicht. Op deze manier krijg je verschillen in het kwaliteitsbeeld in de openbare ruimte. Een goede administratie van de initiatieven en samenwerking met de initiatiefnemers is van belang. Hoe we dit exact organiseren en financieren is iets dat verder onderzocht moet worden en samen met de ideeënmakers en coaches dorpsgericht werken verder opgepakt kan worden.

Participatie / communicatie

Een beheerafdeling kan zich niet langer beperken tot vakinhoudelijk beheer en onderhoud. Afhankelijk van het project bepalen we de mate waarin participatie door de omgeving mogelijk is. Een project waarbij we alleen herstraten leent zich vooral voor informeren terwijl het aanleggen of vervangen van een speelplaats, of herinrichten van de straat, zich juist meer voor overleg met de omwonenden leent. We gaan bij grotere, integrale projecten met inwoners in gesprek. Dit doen we over meer onderwerpen dan alleen over de openbare ruimte. We geven hiermee mogelijkheden voor participatie en maatwerk (stelling 6 discussienota). Communicatie hierover is essentieel. Zowel naar initiatiefnemers als naar aannemers. Grotere, integrale projecten zijn een mooie aanleiding om met onze inwoners in gesprek te gaan. Niet alleen over de werkzaamheden maar juist een breder gesprek om zo de inclusieve samenleving te verbeteren. Dit gesprek gaat over meer dan de inhoud van het project. Ontmoeting is een belangrijk onderwerp om zo de sociale cohesie te verbeteren. We benutten zo kansen binnen het sociaal domein en activeren bewoners om zelf initiatieven te ontplooiën.

De afstemming met bestuur en gebruikers, het maatschappelijke effect van de kapitaalgoederen en bijdragen aan de bestuurlijke ambities vragen continu aandacht.

Ontwerpen en beheer

- Beheerbewust ontwerpen – een nieuw aangelegde openbare ruimte moet ook in de beheerfase de gewenste kwaliteit houden en het plan moet praktisch zijn in het beheer. Bij ontwerp en (her)inrichting houden we rekening met het beheer en zijn de effecten in beeld (jaarlijkse beheerkosten en eventuele meerkosten als wordt afgeweken van standaard inrichting en materialen). Het is dan ook belangrijk dat er aan de voorkant van planvorming afstemming plaatsvindt met team BBOR.
- Ontwerpbewust beheren – bij het ontwerpen van de openbare ruimte heeft de ontwerper een bepaald eindbeeld voor ogen. Dit eindbeeld is de basis bij het beheren en in stand houden van het eindbeeld. Om dit te bereiken is de beheerder vroeg in het ontwerpproces betrokken.
- We maken gebruik van een ecooloog om nieuwe ontwerpen te toetsen.

Areaaluitbreiding

Wanneer door een project of initiatief het te beheren areaal groter wordt, is meer budget voor beheer van de openbare ruimte nodig. Het team dat het te beheren areaal overdraagt aan team BBOR zorgt voor het budget. Dat betekent dat dit team in samenspraak met team BBOR ervoor zorgt dat de benodigde besluitvorming over het benodigde beheerbudget is afgerond. Team BBOR adviseert over de hoogte van het benodigde beheerbudget. Om tot het juiste, reële bedrag te komen bekijken we de kosten per beheergroep en dit spiegelen we aan bestek prijzen.

Handboek openbare ruimte (HOR)

Het HOR geeft de kaders en richtlijnen aan die we volgen bij een nieuwe inrichting. Het HOR biedt handvatten voor ontwikkelaars, ontwerpers, stedenbouwkundigen en uitvoerende partijen, om de openbare ruimte optimaal in te richten. Op deze manier is het mogelijk de ontwikkeling in de openbare ruimte zodanig vorm te geven dat we de gerealiseerde kwaliteit ook op termijn, tijdens de beheerfase, in stand kunnen houden volgens de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsnorm. Het vaststellen van het HOR is gemandateerd aan de teamleider openbare ruimte met het omgekeerd mandaatbesluit. Het HOR is een dynamisch document, we actualiseren dit in ieder geval 1 keer per jaar. Als vaker actualiseren nodig is, doen we dat.

Gebruik openbare ruimte

- Goed gebruik van de openbare ruimte stimuleren we, misbruik gaan we tegen door handhaving. Dit door onze eigen handhavers in samenwerking met de politie.
- We gebruiken een klantvriendelijk meldingen systeem. Hierin kunnen onze inwoners zelf aangeven wat zij opmerken aan de openbare ruimte en ontvangen zij terugkoppeling over de oplossing.

Duurzaamheid

- We dragen met het beheer van de openbare ruimte bij aan het programma duurzaamheid. Klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit zijn belangrijke thema's uit dit programma. In de openbare ruimte dragen we hieraan bij, waardoor de leefbaarheid en het welzijn wordt behouden en waar mogelijk vergroot.
- Projecten die we uitvoeren onder de vlag van het programma duurzaamheid worden ook vanuit het programma gefinancierd. Hiervoor zijn geen financiële middelen opgenomen in de financiële paragraaf van dit beleidsplan.
- Vervanging/renovatie van de openbare ruimte plannen we cyclisch. De daadwerkelijke vervanging vindt plaats op basis van de actuele kwaliteit en het functioneel gebruik.
- We houden meerjarige plannen minimaal eens per 2 jaar tegen het licht. Omstandigheden kunnen wijzigen. Dit heeft mogelijk invloed op de plannen.
- Samen met partners en inwoners werken we aan een duurzame openbare ruimte. Duurzaam in de zin van een optimale levensduur van de inrichtingselementen. Maar ook op een duurzame en verantwoorde wijze onderhouden van de openbare ruimte. Het gaat om alle ontwikkelingen op het gebied van inrichting en beheer die bijdragen aan een efficiënter, zuiniger en in milieutechnisch opzicht verantwoord omgaan met de openbare ruimte. We dragen bij aan de gemeentelijke doelstelling om energieneutraal te worden.
- We stimuleren beheer en onderhoud door bewoners. Hierbij hebben bewoners de kans een plus op de kwaliteit te realiseren.
- Het gebruik van materialen staat in het teken van duurzaamheid, robuustheid en uniformiteit.
- We staan open voor innovatie. Waar mogelijk passen we nieuwe technieken, materialen en werkwijzen toe.
- We voeren pilots uit waarbij we smart technologieën inzetten in de openbare ruimte. Dit zorgt voor inzicht in het gebruik van de openbare ruimte en zo is het mogelijk de inrichting te verduurzamen afgestemd op het gebruik.
- We richten ons op het verbeteren van de ecologische waarde van de openbare ruimte. We zetten bijvoorbeeld in op ecologisch maaien.
- De roep om ecologische kennis wordt steeds groter. Om die reden trekken we een ecooloog aan die een goed overzicht houdt en expertise ontwikkelt over de gemeentelijke beleidsterreinen. Dit komt ten goede aan de integrale aanpak van ecologische zaken binnen de gemeente. De ecooloog heeft een adviserende rol bij alle projecten, beheerprocessen onderhoud openbare ruimte en beleid. Dit betreft zowel bestaand als nieuw beleid, bestaand en nieuwe beheerprocessen projecten. De ecooloog adviseert ook andere teams bij ecologische vraagstukken.

Beheer

- We streven als gemeente naar zoveel mogelijk uniformiteit binnen de openbare ruimte, zonder het karakter van een dorp of wijk te veranderen.
- We sluiten zoveel mogelijk aan bij landelijke richtlijnen/kaders.
- Werk dat we uitbesteden, leggen we vast in bestekken en contracten. Deze besteden we volgens het geldende inkoopbeleid aan. Binnen deze processen is ruimte voor innovatief aanbesteden. Deze innovatief aanbestede contracten zijn erg flexibel, wat voordelen biedt. Waar mogelijk werken we met raamcontracten, eveneens om flexibel te zijn bij het beheren van de openbare ruimte (stelling 10 discussienota).
- Beheersystemen ondersteunen ons bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Deze systemen zijn optimaal ingericht en afgestemd op de bedrijfsvoering en wettelijke basisregistraties zoals BGT.
- We monitoren de kwaliteit van de openbare ruimte. Hierdoor houden we grip en sturen wanneer nodig bij.
- Het beheer, onderhoud en vervanging leggen we indien nodig vast in een beheerplan per beheerdomein en een integraal meerjarenonderhoudsplan. Het college stelt deze plannen, binnen de kaders, vast en zorgt voor de uitvoering.

Gemeente Hoeksche Waard streeft een inclusieve samenleving na. Iedereen heeft baat bij een gebruiksvriendelijke, veilige en comfortabele leefomgeving. Voor personen met en zonder een handicap is toegankelijkheid echter een absolute noodzaak om te kunnen participeren aan het maatschappelijk leven.

Iedereen moet de publieke ruimte op een zelfstandige, gelijkwaardige en zo onafhankelijk mogelijke manier kunnen gebruiken. Het gaat erom de verschillende behoeften van mensen op een vanzelfsprekende wijze te verwerken in een inrichting die bereikbaar, bruikbaar en begrijpelijk is voor iedereen.

Door de openbare ruimte zo in te richten en te onderhouden dat iedereen er gebruik van kan maken, wordt de openbare ruimte van iedereen en zijn aparte voorzieningen minder nodig. Dit is belangrijk voor mensen met een functiebeperking. In de komende periode gaan we inventariseren welke doelgroepen gebruik maken van onze openbare ruimte. Aan de hand daarvan bepalen we wat er nodig is op diverse locaties om een bepaalde doelgroep te bedienen.

Daarvoor is het nodig:

- het ambitie-/kwaliteitsniveau op het gebied van toegankelijkheid vast te stellen;
- de technische specificaties te beschrijven die de toegankelijkheid van de openbare ruimte borgen;
- generieke, landelijke voorschriften te vertalen naar de lokale situatie (wijken en buurten);
- samen te werken met belanghebbenden zoals de Adviesraad Sociaal Domein Hoeksche Waard.

Naast de toegankelijkheid van de openbare ruimte is het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een speerpunt. De openbare ruimte biedt bij uitstek een mogelijkheid om deze mensen in te zetten. Naast de inzet van HW Werkt en de opdrachten die we zelf geven, willen we door het SROI percentage te verhogen meer mensen kans geven om duurzaam uit te kunnen stromen (Stelling 5 discussienota). Op die manier leveren we een bijdrage aan de inclusieve samenleving. Meer mensen hebben zo een grotere kans op passend werk.

Voor onze leefbaarheid is het belangrijk dat de biodiversiteit zo groot mogelijk is. Variatie is belangrijk voor het evenwicht in de natuur.

Er zijn diverse soorten groen in het buitengebied die de brongebieden en verbindingzones vormen van waar de biodiversiteit de bebouwde kom kan bereiken. Dit zijn bijvoorbeeld overhoekjes, een overhoek is vaak een deel van een grillig verlopend perceel of het stuk grond tussen twee damhekken die nooit open staan. Naast overhoekjes zijn ook de natuurgebieden, dijken, wegbermen en akkerranden in het buitengebied van belang. Binnen de bebouwde kom vormt de gemeentelijke water- en groenstructuur het brongebied van waaruit de biodiversiteit zich verder kan verspreiden naar de gebieden waar woon- en werkfuncties voorop staan. De bebouwde omgeving is steeds belangrijker voor het overleven van dieren: insecten, vogels, kleine zoogdieren etc. Met een goed ontwerp is de waarde van groen voor de biodiversiteit snel te vergroten. Denk bijvoorbeeld aan bloeiende bermen met plekken voor bijen. Dit vraagt echter om een andere manier van beheer. We hanteren een ingroeimodel voor ecologisch maaien, zo doen we ervaring op en monitoren we de effecten om waar nodig bij te kunnen sturen (stelling 8 discussienota).

Dit geldt ook voor bomen met een groot kroonoppervlak. Deze bieden meer toegevoegde waarde dan kleine bomen. Ze moeten dan wel op een juiste plek staan en tot volle wasdom komen. Van belang is te zorgen voor boomsoorten waarop veel insecten hun levenscyclus kunnen voltooien.

Het klimaat verandert waardoor we te maken krijgen met extremer weer. Denk aan hevige buien, langere perioden van droogte en hogere temperaturen (hitte). Door straten en pleinen slim in te richten en te reinigen kan regenwater sneller in de bodem infiltreren, opgevangen en afgevoerd worden. Meer groen zorgt voor het beperken van wateroverlast, demping van hitte en opvang van fijnstof. Dit alles vraagt om een ander beheer. Uit de uitgevoerde klimaat stresstest blijkt waar de kwetsbare gebieden in de Hoeksche Waard zijn.

De bevindingen uit de klimaatstresstest gebruiken we om na te denken over wat we kunnen doen om nadelige effecten zo veel mogelijk te beperken en om te profiteren van de positieve effecten van klimaatverandering. De resultaten van de kwetsbaarheidsscan is de basis voor de tweede fase, waarbij we in gesprek gaan met verschillende partijen om te kijken of onze eerste bevindingen juist zijn. Het doel is om zo scherp mogelijk in beeld te krijgen wat de gevolgen van klimaatverandering zijn en wat we aan de nadelige gevolgen kunnen doen.

We willen ervoor zorgen dat klimaatadaptatie in een versnelling komt. We gaan onze doelstellingen scherp formuleren. Bij alle beheerprojecten in de openbare ruimte zetten we actief in op klimaatadaptatie. Daarnaast starten we projecten om knelpunten uit de stresstest op te lossen (stelling 7 discussienota).

Initiatieven vanuit de samenleving die bijdragen aan de doelstelling omarmen we en we maken ze mogelijk. Iets nieuws doen is vaak makkelijker dan iets bestaands aanpassen. Om hier de meeste winst te behalen is het belangrijk inwoners zelf invloed en verantwoordelijkheid te geven. Wat past bij een bepaald dorp? Dit leidt vaak tot praktische oplossingen. In het najaar organiseren we een participatie bijeenkomst voor inwoners waarin zij aangeven wat zij als kansrijke mogelijkheden zien. Dit verwerken we in het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. Een gedragscampagne, een steenbreek- project, een subsidie voor klimaatadaptatieve maatregelen op particulier terrein behoort hierbij tot de mogelijkheden. Financiering voor maatregelen die gerelateerd zijn aan water vindt plaats vanuit het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vgrp) dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden.

**Wegen,
verkeersvoorzieningen
en straatmeubilair**

**Huidige
situatie**

**Beleids-
uitgangs-
punten**

Financiën

Huidige situatie

Omschrijving	Areaal
Totaal verharding	4.136.211 m ²
Asfaltverharding	938.128 m ²
Elementenverharding	3.160.519 m ²
Half open verharding	35.246 m ²
Betonverharding	2.318 m ²
Wegmarkering	5.525 m ⁴
Belijning	100.303 m
Straatmeubilair totaal	19.066 stuks
Bewegwijzering	1200 stuks
Verkeersregelinstallaties	43 stuks
Bebording	13.730 stuks

Kwaliteit

De kwaliteit van de wegen en verkeersvoorzieningen is in 2019 in beeld gebracht. Het kwaliteitsbeeld voldoet nu niet aan CROW niveau B. Er zijn extra investeringen nodig om op dit niveau te komen.

**Beleid
Wegen**

**Beleid
Verkeers-
voorzieningen
en straat-
meubiliair**

- We voeren pilots uit om ervaring op te doen met duurzame verhardingen (denk aan bijvoorbeeld energieopwekking, klimaatadaptatie);
- We schouwen de wegen om de 2 jaar;
- Waar mogelijk gebruiken we de bestaande materialen opnieuw om zoveel mogelijk circulair te werken;
- Waar nodig passen we geluid reducerende materialen toe;
- We voeren pilots/onderzoek uit naar een betere afstemming tussen onkruidbestrijding en mogelijke schades als gevolg van de onkruidbestrijding;
- Binnen de bebouwde kom maken we zo min mogelijk gebruik van asfaltverharding;
- Gladheidsbestrijding voeren we uit op basis van preventieclassen;
- We richten wegen conform “Duurzaam veilig” in;
- Het beheer draagt bij aan het herkenbaar blijven van de wegcategorisering conform het programma Duurzaam Veilig en essentiële herkenbaarheidskenmerken;
- We plaatsen geen obstakels in looproutes. Overal streven we naar een vrije doorgang van 1.20 m breed.
- Het wegontwerp dwingt een vlot en veilig gedrag af met het uitgangspunt zo weinig mogelijk bebording. Ook moet er rekening gehouden worden met kwetsbare en belangrijke groepen in de samenleving zoals ouderen, minder validen en kinderen.;

- We gaan terughoudend om met het plaatsen van verkeersborden maar overwegen in eerste instantie infrastructurele maatregelen;
- Verkeersborden voeren we uit volgens het meest duurzame productieproces (Ultimate Signing) als reflecterend materiaal;
- Straatmeubilair passen we zorgvuldig, efficiënt en doelmatig toe. Slim combineren van voorzieningen is het uitgangspunt;
- We standaardiseren straatmeubilair in de hele gemeente. We maken hierbij onderscheid tussen cultuurhistorische gebieden, speelplaatsen en overige gebieden;
- We schouwen het straatmeubilair en verkeersborden om de 4 jaar.
- In samenwerking met Evides voeren we proeven uit met het plaatsen van watertappunten in de openbare ruimte. We kiezen hiervoor locaties als parken, winkelcentra en speelplekken verspreid door de hele gemeente. Locaties die veel bezocht worden en/of gebruikt worden door bijvoorbeeld bootcamp-clubs en kinderen zijn geschikte plekken.

Financiën

Wegen

**Verkeers-
voorzieningen
en straat-
meubilair**

Verkeersvoorzieningen Straatmeubilair	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>				
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>	€ 514.387	€ 500.000		
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 35.476	€ 69.880	€ 69.724
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 67.873	€ 86.973	€ 86.778	€ 80.927
Onderhoudslasten	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000
Totaal lasten	€ 492.873	€ 547.448	€ 581.658	€ 575.651
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 503.936	€ 550.949	€ 584.087	€ 578.236
Totaal	€ 11.062	€ 3.501	€ 2.429	€ 2.585

<i>Wegen</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>				
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>	€ 2.460.655	€ 3.199.283	€ 3.315.805	€ 1.000.000
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 89.536	€ 189.259	€ 305.090
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 766.114	€ 974.421	€ 983.694	€ 1.009.055
Onderhoudslasten	€ 1.463.008	€ 1.348.565	€ 1.758.627	€ 1.776.812
Totaal lasten	€ 2.229.122	€ 2.412.522	€ 2.931.579	€ 3.090.956
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 2.199.599	€ 2.490.059	€ 3.118.479	€ 3.304.705
Totaal	€ -29.523	€ 77.537	€ 186.899	€ 213.748

Openbare verlichting

Huidige
situatie

Beleids-
uitgangs-
punten

Financiën

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Masten	19.675 st.
Armaturen	19.913 st.
Lampen	20.688 st.
Eigen OV net	300 m1
Elektriciteitskasten (markt en evenementen)	49 stuks
Hoofdkasten (bijvoorbeeld sfeerverlichting)	4 st.
Kabelseigen net	4.642 m

Kwaliteit

Op dit moment is het beheer van de openbare verlichting in de Hoeksche Waard uitbesteed. Het algemene kwaliteitsbeeld voldoet op dit moment. Op dit moment inspecteren we de openbare verlichting op functionaliteit, niet op beeldkwaliteit. De basis voor vervangen van de openbare verlichting is de technische levensduur. In het huidige areaal is een deel ouder dan de technische levensduur:

- 1.964 masten (10%) zijn ouder dan 40 jaar.
- 5.224 armaturen (26%) zijn ouder dan 20 jaar.

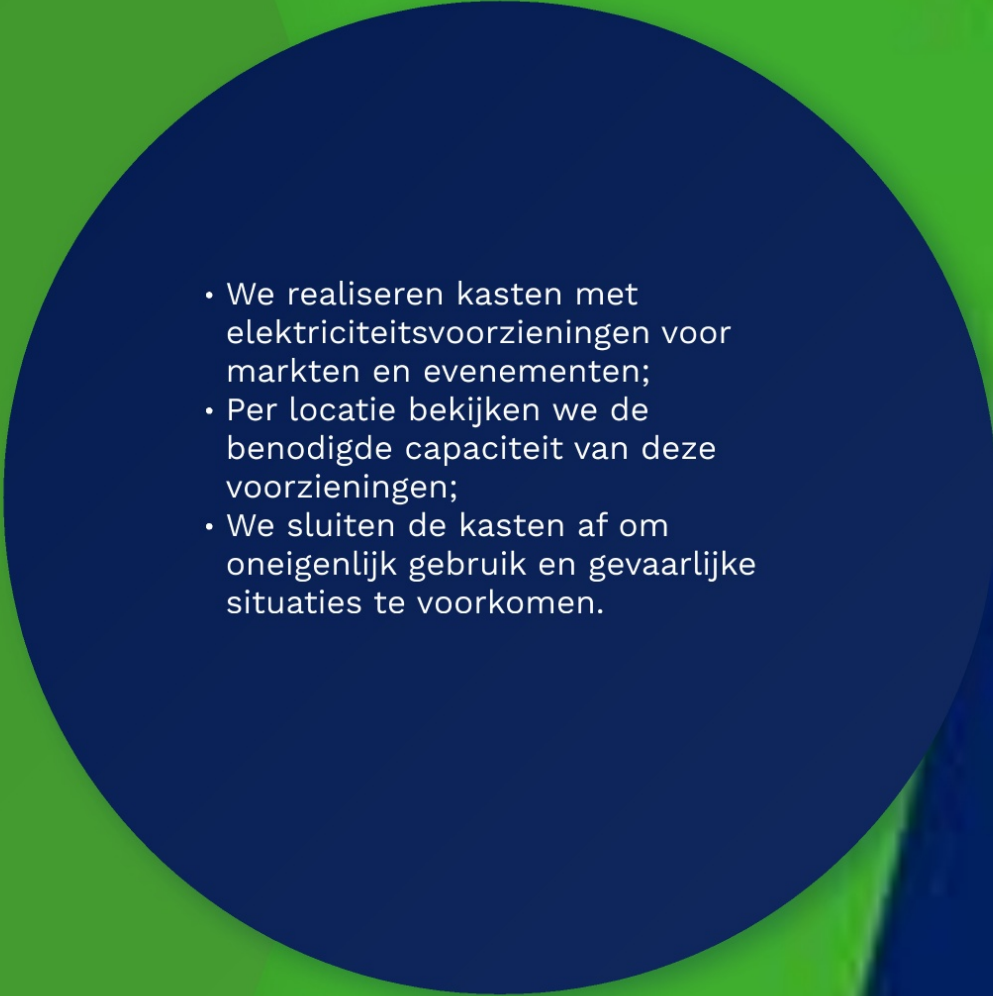
**Beleid
duurzame
openbare
verlichting**

**Algemeen
beleid
openbare
verlichting**

**Beleid
stroom-
voorzieningen**

- We zetten in op energiezuinige verlichting. Dit vertaalt zich in de toepassing van ledverlichting en het dimmen van verlichting. Met deze invulling streeft de gemeente mee naar de landelijke doelstellingen in het Energieakkoord en het Klimaatakkoord:
- 20% energiebesparing in de Openbare Verlichting in 2020 ten opzichte van 2013. In de Hoeksche Waard is 15% gerealiseerd, de overige 5% realiseren we in de komende jaren.
- 50% energiebesparing in de Openbare Verlichting in 2030 ten opzichte van 2013.
- 40% slim energiemanagement in de Openbare Verlichting in 2020, met 75% gedimde openbare verlichting voldoen we hier ruimschoots aan.
- 40% energiezuinige Openbare Verlichting in 2020. Hiervan is in de Hoeksche Waard 26% gerealiseerd. De overige 14% realiseren we met de vervangingsopgave in de komende jaren.
- We zetten in op energiezuinige verlichting door gebruik van led verlichting en dimmen van verlichting. We dragen bij aan de ambities uit het programma duurzaamheid;
- We kiezen niet voor een innovatieve rol, maar voor een eerste opvolger van beproefde technieken;
- We zetten in op het op orde brengen van openbaar verlichtingsareaal;
- We volgen de nieuwste richtlijnen bij nieuwe aanleg, vervanging en renovatie van de Openbare Verlichting;
- We verlichten alleen waar nodig.

- We vervangen openbare verlichting op basis van leeftijd. Dit doen we wijkgericht en afgestemd (integraal) op andere maatregelen in de openbare ruimte;
- We lossen knelpunten tussen de openbare verlichting en openbaar groen zoveel mogelijk in samenhang met renovatieplannen op;
- Bij conflicten tussen particulier belang en algemeen veiligheidsbelang, accepteren we enige lichthinder en is de veiligheid belangrijker;
- We kiezen voor behoud van het eigen karakter van de dorpscentra. Bij het vervangen van de verlichting in centrumgebieden stemmen we de keuze van het materiaal en type verlichting af op de (historische-)situatie;
- We passen gestandaardiseerde armaturen en masten toe voor woonwijken, gebiedsontsluitingswegen en industrieterreinen;
- We kiezen voor de kleur 830 of 3000K (warm wit) en 840 of 4000K (neutraal wit), deze kleuren passen goed in het sfeerbeeld van de dorpen;
- Het lichtniveau volgens NPR richtlijnen. In woonstraten dimprotocol 3A toepassen (statisch dimprotocol). Verkeersontsluitingswegen en industrieterreinwegen worden voorzien van City Touch systeem (op afstand te regelen dimprotocol);
- We kiezen voor het uitbesteden van het beheer en onderhoud van openbare verlichting.

-
- We realiseren kisten met elektriciteitsvoorzieningen voor markten en evenementen;
 - Per locatie bekijken we de benodigde capaciteit van deze voorzieningen;
 - We sluiten de kisten af om oneigenlijk gebruik en gevaarlijke situaties te voorkomen.

<i>Openbare verlichting</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>	€ 547.200	€ 787.217	€ 695.146	€ 449.800
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>	€ -	€ 1.423.404	€ 1.423.404	€ -
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 18.879	€ 109.411	€ 197.574
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 262.827	€ 262.250	€ 252.988	€ 252.431
Onderhoudslasten	€ 210.000	€ 210.000	€ 175.000	€ 175.000
Verduurzaming LED/besparing energielasten	€ -5.000	€ -10.000	€ -19.000	€ -28.000
Totaal lasten	€ 467.827	€ 481.129	€ 518.399	€ 597.004
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 492.394	€ 502.739	€ 567.555	€ 646.783
Totaal	€ 24.566	€ 21.610	€ 49.156	€ 49.778

Riolering

Huidige
situatie

Beleids-
uitgangs-
punten

Financiën

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Vrijervalriolering	519 km
Lozingsconstructies	228
Bergbezinkvoorzieningen	25
Gemalen (hoofd- en wijk) en drukgemalen	ca. 1.900
Persleidingen	14 km
Drukriolering	205 km
Drainage	5 km
Peilbuizen grondwater	116
Kolken (worden 2x per jaar gereinigd)	21.000
Lijngoten	1 km
Lamellenfilters	3 in Binnenmaas, 0 in Korendijken rest nog onbekend.

Kwaliteit

De kwaliteit van de riolering is over het algemeen redelijk goed. Het merendeel van het areaal is aangelegd in de periode 1970-2000. De vervangingspiek valt hierdoor in de jaren 2035-2065.

Tot 2024 heeft 12 km riolering het einde van de theoretische levensduur bereikt (67 jaar)

- Per jaar inspecteren en reinigen we 42 km riolering;
- Per jaar vervangen we 4 km riolering;
- Voor we gaan vervangen wegen we af of rioolrenovatie door relinen (waarbij de binnenkant van een riolering vernieuwd wordt zonder het openbreken van de straat) een goed alternatief is;
- Bij reconstructie van wegen of rioolvervanging koppelen we hemelwater af;
- De openbare ruimte richten we klimaatadaptief in.

De financiële middelen voor riolering zijn opgenomen in het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) dat in een apart raadsvoorstel is aangeboden aan uw raad.

Civiele kunstwerken

Huidige
situatie

Beleids-
uitgangs-
punten

Financiën

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Bruggen, steigers en vlonders	272 stuks
Dulkers	15.500 meter
Stuwen en gemalen	90 stuks
Muren en keerwanden	2.770 meter

Kwaliteit

Niet van alle civieltechnische kunstwerken zijn inspectiegegevens bekend. De bruggen, steigers, en vlonders bevinden zich in redelijke staat. Van de overige objecten is nog geen kwaliteitsbeeld beschikbaar. Inspecties voeren we in de komende periode uit.

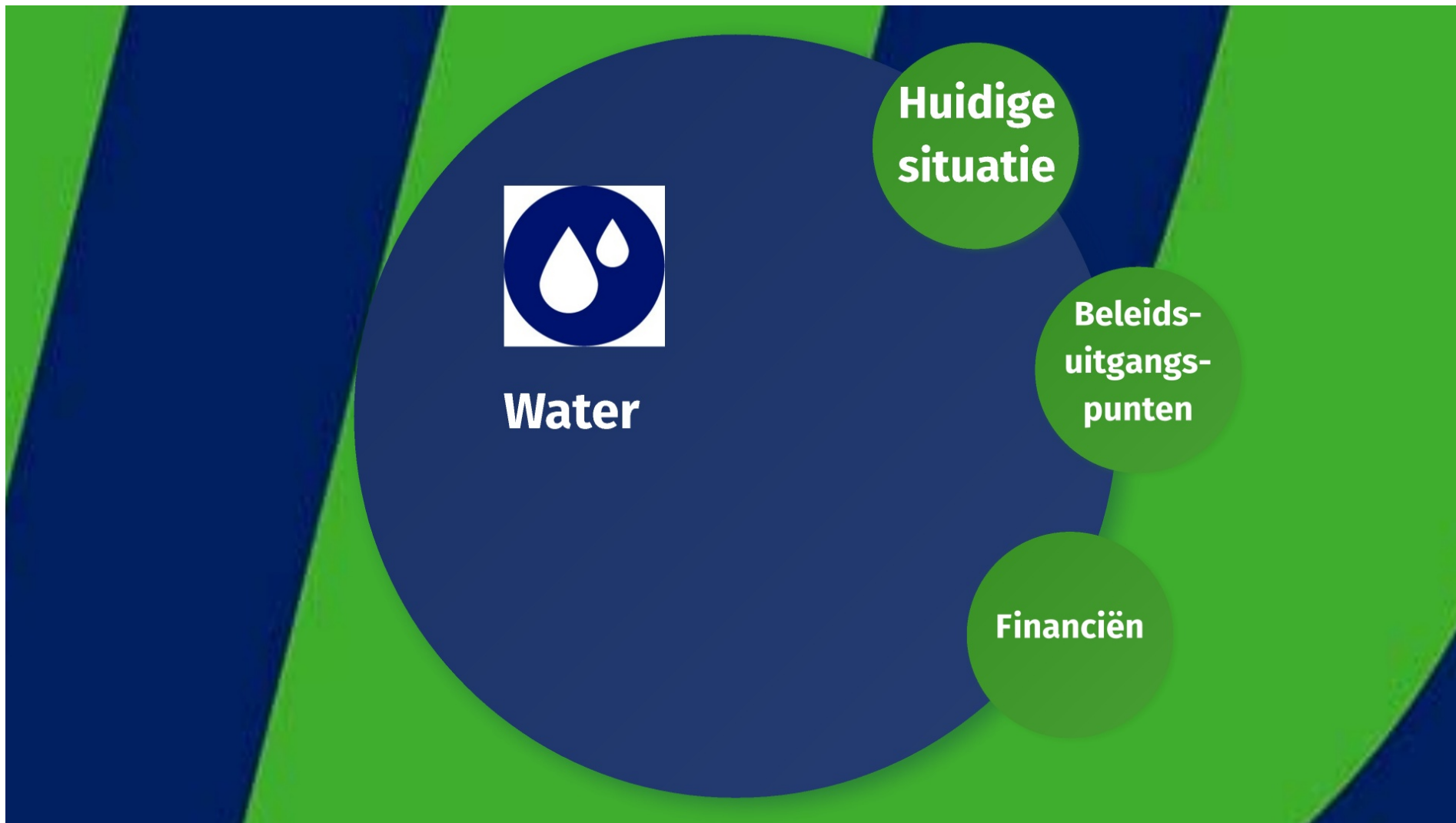

- Uitgangspunt is dat alle kunstwerken schoon, heel en veilig zijn;
- We inspecteren ieder kunstwerk 1x per 4 jaar;
- We reinigen ieder kunstwerk 1x per 2 jaar;
- Waar mogelijk renoveren we kunstwerken;
- Ieder jaar reinigen en inspecteren we 15 kilometer duiker.
- Voor duikers voeren we alleen calamiteitenonderhoud uit. Dit betekent dat er alleen herstel- of vervangingswerkzaamheden uitgevoerd worden bij het ontstaan van knelpunten. Dit is een landelijk geaccepteerde werkwijze.

<i>Civiele kunstwerken</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>	€ 485.000	€ 65.000	€ -	€ 30.000
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>				
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 20.516	€ 23.220	€ 23.170
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 190.856	€ 190.439	€ 191.867	€ 191.446
Dotatie aan voorziening	€ 390.000	€ 390.000	€ 390.000	€ 390.000
Totaal lasten	€ 580.856	€ 600.955	€ 605.087	€ 604.615
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 566.195	€ 567.003	€ 568.430	€ 568.009
Totaal	€ -14.661	€ -33.952	€ -36.657	€ -36.606

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Watergangen (baggeren)	125 kilometer
Beschoeiingen	147 kilometer
Watergangen (Bestrijding waterplanten/eendenkroos)	125 kilometer
Havens	16 stuks (waarvan 2 buiten gebruik)
Aanlegsteigers en pontons	9 stuks

Kwaliteit

- Voor beschoeiingen zijn inspectiegegevens bekend. Het algemene kwaliteitsbeeld is matig.
- Voor baggeren en bestrijding van waterplanten is geen kwaliteitsbeeld beschikbaar.
- Voor havens, aanlegsteigers en pontons zijn inspectiegegevens bekend. Het algemene kwaliteitsbeeld is matig.

**Beleid
Havens**

**Beleid
Baggeren**

**Beleid
Beschoeiingen**

**Beleid
Water-
kwaliteit**

Beleidsuitgangspunten havens

- We houden de havens, aanlegvoorzieningen en pontons in stand zodanig dat ze veilig zijn.
- We zorgen ervoor dat de havens toegankelijk zijn vanaf zowel het water als de kade.
- Esthetisch onderhoud aan voorzieningen voeren we niet uit.

Beleidsuitgangspunten baggeren

- We werken met dezelfde baggercyclus als WSHD, namelijk 8 jaar.
- Wij conformeren ons aan de Gedragscode Wet Natuurbescherming voor Waterschappen (goedgekeurd 22 januari 2019) opgesteld door de Unie van Waterschappen. Zodra er een goedgekeurde gedragscode voor gemeenten is wijzigt dit mogelijk.
- Baggerwerkzaamheden voeren we uit tussen 15 juli en 15 maart. Tussen 15 maart en 15 juli baggeren we in principe niet, tenzij er een uiterste noodzaak is. We houden bij baggeren zoveel mogelijk rekening met agrarische belangen.
- Jaarlijks bepalen we de te baggeren watergangen door inpeilen. Uitgangspunt is dat we voldoen aan de eisen uit de Legger en de Keur van WSHD.
- Binnen het stedelijk gebied wordt baggerspecie waar mogelijk ter plaatse verwerkt, mits dit geen nadelige gevolgen heeft voor de leefomgeving. Er wordt geen baggerspecie verwerkt op locaties welke benut worden voor bijvoorbeeld terrassen, tuinen, infrastructuur, speelparken en dergelijke.
- Bij watergangen in het landelijk gebied is het uitgangspunt dat de baggerspecie verwerkt wordt op de naastgelegen gronden. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de ontvangstplicht zoals deze is omschreven in de Waterwet.

Beleidsuitgangspunten beschoeiingen

- De gemeente is alleen eigenaar en onderhoudsplichtig bij beschoeiingen waarbij de achterliggende grond ook eigendom is van de gemeente. Hierbij gaan we uit van het principe van natrekking op grond van het Burgerlijk Wetboek.
- Het uitgangspunt van de gemeente is dat het aan de grondeigenaar is om door het koopcontract (of bijlagen bij dit contract zoals de algemene verkoopvoorwaarden of begeleidende brief) aan te tonen dat de gemeente onderhoudsplichtig is voor de beschoeiing.
- Indien het talud langs de watergang voldoende stabiel is plaatsen we geen beschoeiing. Alleen als er sprake is van sterke, regelmatig terugkerende afkalving van de oever nemen we het plaatsen van beschoeiing in overweging.
- Bij de aanleg van, onderhoud aan en het vervangen van beschoeiingen voldoen wij aan de daarvoor opgestelde regels van WSHD.
- Om de 4 jaar inspecteren we alle gemeentelijke beschoeiingen. De bevindingen vanuit deze inspectie verwerken we in een meerjaren vervangingsplanning. Door het plaatsen van faunatrappen (in de volksmond eendentrap) bij beschoeiingen voldoen we aan de wettelijke zorgplicht uit de Wet Natuurbescherming.
- Indien een perceel grond, verhuurd door de gemeente aan derden, grenst aan water is de gemeente onderhoudsplichtig voor de aanwezige beschoeiing. De onderhoudsplicht voor de beschoeiing ligt immers bij de grondeigenaar. Alleen het klein dagelijks onderhoud valt onder de onderhoudsplicht van de huurder.
- Bij de verkoop van snippergroen grenzend aan water verkopen we de grond inclusief de beschoeiing. Dit betekent dat het onderhoud van de beschoeiing voor de toekomstige eigenaar is.
- Bij nieuwbouwlocaties geldt hetzelfde als bij de verkoop van snippergroen. Bij percelen die grenzen aan water verkopen we de grond inclusief de aanwezige beschoeiing.
- **Beleidsuitgangspunt uitvoeringsharmonisatie (bevoegdheid college):** Voor de beschoeiingen binnen de gemeentegrenzen van voormalige gemeente Oud-Beijerland en Cromstrijen geldt er tot 31 december 2024 een overgangsregeling. Deze overgangsregeling houdt in dat de gemeente de particuliere beschoeiing eenmalig vervangt op haar kosten als uit inspectie blijkt dat vervanging noodzakelijk is binnen de overgangsperiode. Daarna gaat de onderhoudsplicht naar de perceeleigenaar. Het vervangen van de beschoeiing voeren we gelijktijdig uit met het vervangen van de aanliggende gemeentelijke beschoeiing. De planning van de gemeente is hierbij leidend.

Beleidsuitgangspunten waterkwaliteit

- Waterschap Hollandse Delta is als waterbeheerder verantwoordelijk voor de waterkwaliteit.
- We richten ons vooral op maatregelen waarmee we zichtbare effecten realiseren.
- Overmatig kroos en andere woekerende waterplanten verwijderen we alleen bij ernstige stankoverlast en/of dreigend zuurstoftekort;
- We voeren pilots/onderzoek uit naar maatregelen om overmatige kroosgroei tegen te gaan (toepassen fontein en voor beluchting, verbeteren doorstroming).

<i>Baggeren</i>	2021	2022	2023	2024
Dotatie aan voorziening	€ 437.249	€ 437.249	€ 437.249	€ 437.249
Totaal lasten	€ 437.249	€ 437.249	€ 437.249	€ 437.249
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 444.286	€ 439.286	€ 439.286	€ 439.286
Totaal	€ 7.037	€ 2.037	€ 2.037	€ 2.037

<i>Beschoeiingen</i>	2021	2022	2023	2024
Nieuwe investeringen	€ 1.590.281	€ 1.459.531	€ 364.387	€ 351.697
Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls				
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 83.172	€ 159.322	€ 178.029
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 74.848	€ 74.683	€ 74.518	€ 68.003
Onderhoudslasten	€ 14.235	€ -	€ -	€ 4.219
Verduurzaming LED/besparing energielasten				
Totaal lasten	€ 89.083	€ 157.855	€ 233.840	€ 250.251
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 109.792	€ 105.550	€ 105.385	€ 98.869
Totaal	€ 20.709	€ -52.305	€ -128.456	€ -151.381

<i>Havens</i>	2021	2022	2023	2024
Nieuwe investeringen	€ -	€ -	€ -	€ 64.001
Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls	€ 2.039.525	€ 2.039.525	€ -	€ -
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 57.007	€ 112.566	€ 112.328
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 83.003	€ 82.822	€ 82.640	€ 82.458
Onderhoudslasten	€ 255.220	€ 53.280	€ 84.400	€ 61.431
Totaal lasten	€ 338.223	€ 193.109	€ 279.606	€ 256.218
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 333.717	€ 251.567	€ 302.374	€ 302.192
Totaal	€ -4.506	€ 58.458	€ 22.768	€ 45.974

Openbaar groen

Huidige
situatie

Beleids-
uitgangs-
punten

Financiën

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Beplantingen	793.179,47 m ²
Bomen	37.154 stuks
Gras	2.923.558,22 m ²

Kwaliteit

Het openbaar groen voldoet momenteel aan het basisniveau. De onderhoudsbestekken die door derden uitgevoerd worden zijn aanbesteed op dit kwaliteitsbeeld en hierop controleren we.

**Beleid
Bomen**

**Beleid
Groen**

- We hanteren voor bomen een technische levensduur van 36 jaar.
- We werken conform de richtlijnen uit het handboek bomen. Het handboek bomen is een landelijke standaard.
- We willen een adequaat, veilig en passend bomenareaal achterlaten in de toekomst dat aansluit bij het beeld van gemeente Hoeksche Waard.
- Voor nieuw aan te planten bomen geldt dat we niet meer kiezen voor 1 soort maar meerdere soorten planten. Dit om het risico op boomziekten en plagen te verminderen en biodiversiteit te stimuleren.
- We spelen in op het toepassen van bomen in de openbare ruimte die bestand zijn tegen klimaatontwikkelingen. We volgen de “markt” en maken ook gebruik van ervaringen van anderen voor wat betreft soortkeuze.
- We zetten in op het vergroten van de biodiversiteit. We borgen de huidige ecologische corridors en breiden deze waar nodig uit.
- Waar mogelijk proberen we de huidige monoculturen te doorbreken. Deze monoculturen bevinden zich vooral buiten de bebouwde kom. Het doorbreken van de monoculturen doen we door andere boomsoorten toe te passen. Waar we als gemeente geen beslissingsbevoegdheid hebben, adviseren we andere partijen proactief. We realiseren ons dat dit ontwikkeltraject meerdere decennia duurt en dat het landschappelijk beeld van de Hoeksche Waard hierdoor enigszins wijzigt.
- We voeren minimaal eens per 3 jaar boomveiligheidscontroles uit op alle gemeentelijke bomen om te voldoen aan de zorgplicht.
- Wanneer een boom als “attentieboom” is aangemerkt controleren we vaker.
- Wanneer een boom als “risicoboom” is aangemerkt nemen we maatregelen om het risico te verkleinen/weg te nemen. Na de maatregelen is de boom geen risicoboom meer.
- Er geldt een herplantplicht voor iedere gemeentelijke boom die gekapt wordt. (1 op 1 compensatie) Bij voorkeur gebeurt dit op dezelfde locatie of binnen een straal van 500 meter van de bestaande boom. Als dit niet mogelijk is bekijken we herplant op een andere locatie in de Hoeksche Waard. Het kapbeleid is opgenomen in de Wet natuurbescherming en APV.
- Overlast van bomen is in principe geen reden voor kap. Afhankelijk van de situatie zoeken we mogelijkheden de overlast te verminderen.
- We benutten kansen om de molenbiotoop te verbeteren met als uitgangspunt dat we geen bestaande bomen kandelabereren (het tot op de hoofdtakken snoeien van een boom) of kappen.
- Bij nieuwe ontwerpen, innovaties en renovaties anticiperen we op het verbeteren van de molenbiotoop.
- Bij het planten van bomen zorgen we voor de juiste standplaatsfactoren . Er moet voldoende boven- en ondergrondse ruimte zijn en de bodem moet geschikt zijn voor de boomsoort.
- We planten bomen met een redelijke stamdikte van 18 tot 20 cm.
- Bij schade aan bomen verhalen we deze indien mogelijk op de veroorzaker. De waarde van de boom bepalen we op basis van het handboek bomen).

- We hanteren voor het openbaar groen een technische levensduur van 18 jaar.
- We gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen.
- Bij aanleg, herinrichting of renovatie van groenvakken zorgen we dat de inrichting bijdraagt aan biodiversiteit en/of klimaatadaptatie.
- Soortkeuze van beplanting stemmen we af op de omgeving en het gebruik van de omgeving.
- We voeren pilots uit om ervaring op te doen met ecologisch bermbeheer.
- We zorgen ervoor dat heesters en hagen de verkeersveiligheid niet belemmeren.
- Voor het onderhoud van natuurterreinen binnen en buiten de bebouwde kom is er een samenwerkingsverband met het Hoekschevaards Landschap.
- De vrijgekomen materialen uit het groen laten we verwerken op een duurzame manier.
- Groene structuren sluiten zoveel mogelijk op elkaar aan en zorgen voor verbindingen flora en fauna.
- Groen biedt informele spelaanleidingen voor kinderen van alle leeftijden. Uitgangspunt is hierbij dat er geen blijvende schade aan het groen veroorzaakt wordt.
- Ecologie is steeds belangrijker. Biodiversiteit hangt hier nauw mee samen. We willen ervoor zorgen dat de biodiversiteit in de Hoeksche Waard verbetert. Het aantrekken van een ecooloog past hierbij (zie beleidsuitgangspunten onder duurzaamheid)

<i>Groen</i>	2021	2022	2023	2024
Onderhoudslasten	€ 3.460.472	€ 3.460.472	€ 3.460.472	€ 3.460.472
Totaal lasten	€ 3.460.472	€ 3.460.472	€ 3.460.472	€ 3.460.472
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 3.540.099	€ 3.505.437	€ 3.505.415	€ 3.505.415
Totaal	€ 79.627	€ 44.965	€ 44.943	€ 44.943

Spelen

**Huidige
situatie**

**beleids-
uitgangs-
punten**

Financiën

Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Speel – en sporttoestellen	1325
Speelplekken (locaties)	320
Speelondergrond kunstgras	7995 m2
Speelondergrond rubberen tegels incl. doorgroei tegels	8270 m2
Speelondergrond gietrubber	1040 m2

Kwaliteit

De inspecties, onderhoud en reparaties zijn merendeel uitbesteed. De kwaliteit van de speeltoestellen is redelijk tot goed. De kwaliteit van de ondergronden is goed, echter de rubberen tegels zijn redelijk tot slecht en alle houtsnippers en schors zijn slecht.

- De 0 tot 18-jarigen uit gemeente Hoeksche Waard hebben recht op formele en informele speelruimte.
- We realiseren een gevarieerd aanbod aan speelruimte om te zorgen voor voldoende ontwikkelingsmogelijkheden van de doelgroep.
- We zorgen voor voldoende speeltoestellen voor mindervalide kinderen.
- We streven ernaar dat voor alle leeftijdscategorieën een speelgelegenheid in de omgeving is.
- We onderzoeken de mogelijkheden om de digitale, online wereld te verbinden met de openbare ruimte. Hiermee zorgen we ervoor dat we aantrekkelijk blijven voor gezinnen en dragen we bij aan JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht).
- Natuurlijk spelen faciliteren we daar waar mogelijk.
- Voor de doelgroep 18+ zorgen we voor voorzieningen als daar vraag naar is.
- Een participatietraject is de standaard werkwijze bij aanleg of reconstructie van een speelplek.

<i>Speelvoorzieningen</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>	€ 454.890	€ 393.116	€ 445.647	€ 556.154
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>				
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 46.535	€ 86.646	€ 132.041
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 91.616	€ 91.410	€ 91.203	€ 90.998
Onderhoudslasten	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000
Totaal lasten	€ 302.616	€ 348.945	€ 388.850	€ 434.039
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 196.715	€ 199.067	€ 201.064	€ 200.905
Totaal	€ -105.901	€ -149.879	€ -187.785	€ -233.134

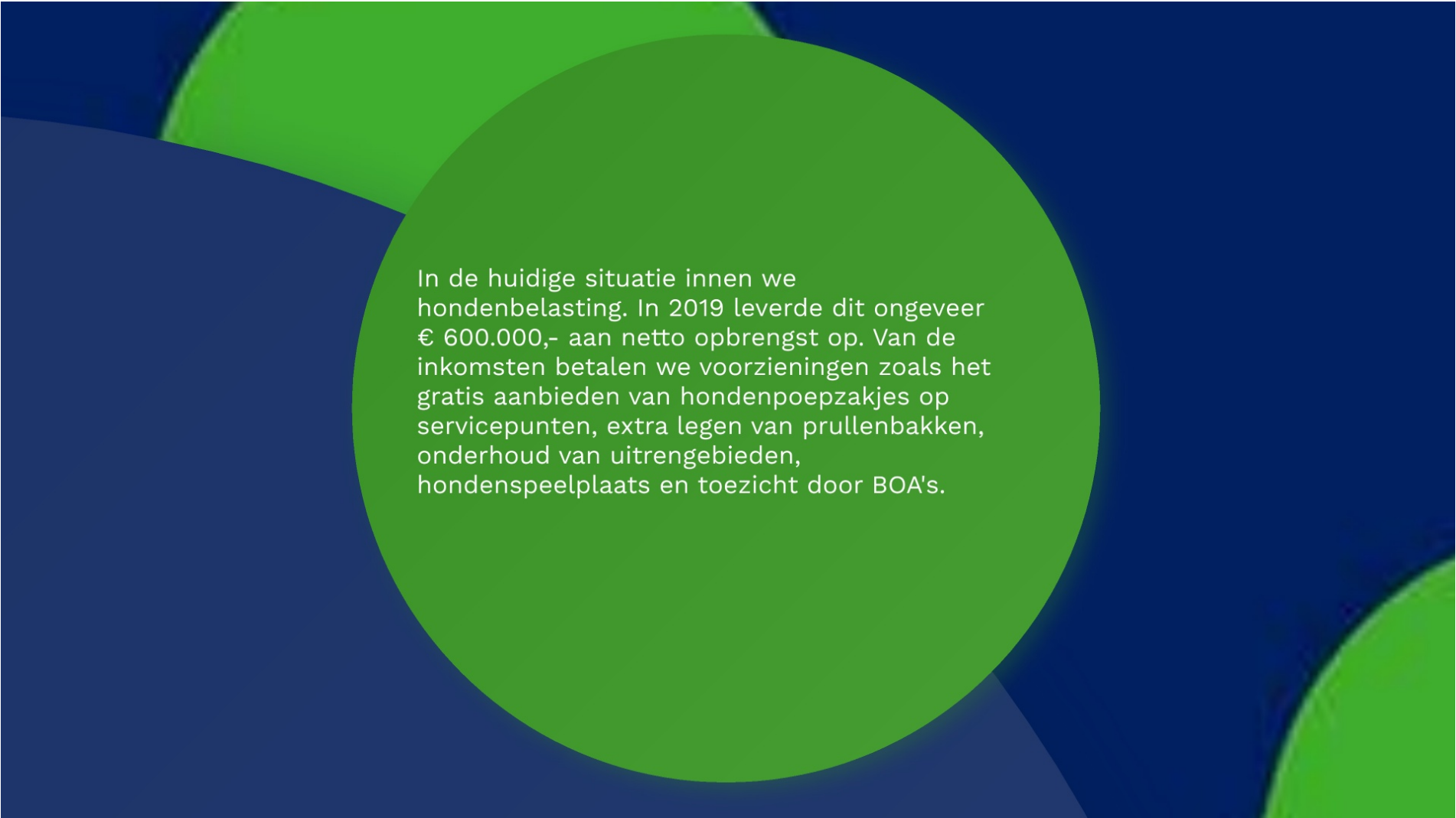

Honden

Huidige
situatie

Beleids-
uitgangs-
punten

Financiën

In de huidige situatie innen we hondenbelasting. In 2019 leverde dit ongeveer € 600.000,- aan netto opbrengst op. Van de inkomsten betalen we voorzieningen zoals het gratis aanbieden van hondenpoepzakjes op servicepunten, extra legen van prullenbakken, onderhoud van uitreengebieden, hondenspeelplaats en toezicht door BOA's.

- We zetten de hondenbelasting in voor voorzieningen voor honden en het beperken van overlast (stelling 9 discussienota);
- We hanteren een opruim- en aanlijnplicht binnen de bebouwde kom. De aangewezen uitrenggebieden vormen een uitzondering;
- Iedere hondenbezitter is verplicht een opruimmiddel bij zich te hebben tijdens het uitlaten van de hond;
- Voor hulphonden geldt een uitzondering. De opruimplicht naleven is niet altijd mogelijk. Toegankelijkheid is belangrijk, de gebieden waar honden niet mogen komen zijn dus wel toegankelijk voor mensen met een hulphond;
- Hondenpoepzakjes zijn gratis te verkrijgen bij de servicepunten van de gemeente;
- We faciliteren in het aangeven van de gebieden waar de hond los mag lopen door het plaatsen van bebording;
- Honden mogen in al het openbaar water zwemmen. Hierbij hoeven zij niet aangeliend te zijn. Zodra zij uit het water komen moeten ze direct aangeliend worden;
- Waar mogelijk faciliteren we speciale speelplaatsen en zwemplaatsen voor honden;
- Bij speelplekken en scholen zijn honden niet toegestaan, hier plaatsen we verbodsborden. Op speelplekken waar de borden door vandalisme beschadigd raken of ontvreemd worden plaatsen we ze niet terug;
- We stellen digitaal kaartmateriaal beschikbaar waarop we de faciliteiten voor honden zichtbaar maken;
- Ieder jaar voeren we een controle op het hondenbezit uit;
- De te handhaven regels rondom het hondenbeleid zijn opgenomen in de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV). De geldende APV is hierbij leidend.

<i>Honden</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>				
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>	€ 150.000	€ 350.000		
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 10.345	€ 34.460	€ 34.384
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 49.055	€ 67.594	€ 67.442	€ 67.290
Onderhoudslasten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totaal lasten	€ 99.055	€ 127.939	€ 151.902	€ 151.673
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 110.645	€ 155.968	€ 196.568	€ 213.729
Totaal	€ 11.590	€ 28.029	€ 44.666	€ 62.056

Begraafplaatsen

Huidige
situatie

Omschrijving	Areaal
Oud-Beijerland Dievenpad 1	Oppervlakte: ca. 32.000 m2 Aantal graven: 4.342
Oud-Beijerland - Joodse begraafplaats PrinsesIrenestraat	
Numansdorp Hallinxweg 37	Oppervlakte: ca. 25.300 m2 Aantal graven: 2.409
Numansdorp (gesloten bp) Torenstraat 18a	
Klaaswaal Oud-Cromstrijensedijk WZ43	Oppervlakte: ca. 21.200 m2 Aantal graven: 2.187
Cillaarshoek Keizersdijk 106a	Oppervlakte: 1.860 m2 Aantal graven: 289 graven
Strijen Kerkstraat 78	Oppervlakte: ca. 14.140 m2 Aantal graven: 2.486
Strijensas Havenstraat 7	Oppervlakte: 1.070 m2 Aantal graven: 256
Piershil Oud Piershilseweg 4	Oppervlakte: 8.875 m2 Aantal graven: 321
Piershil (gesloten) Voorstraat 24	
Goudswaard (gedeeltelijk gesloten) Vaartweg 2	Oppervlakte: ca. 8.890 m2 Aantal graven: 607
Nieuw-Beijerland Kreekkant 3	Oppervlakte: ca. 6.900 m2 Aantal graven: 463

Omschrijving	Areaal
Nieuw-Beijerland (oud) Wilhelminastraat 31B	
Zuid-Beijerland Koninginneweg 23A	Oppervlakte: 16.247 m2 Aantal graven: 1.518
Zuid-Beijerland (gesloten) Dorpsstraat 175	
Puttershoek - De Essenhof Sportlaan 2	Oppervlakte: 18.000 m2 Aantal graven: 1.274
Puttershoek Bernhardlaan oost Bernhardlaan	
Puttershoek Bernhardlaan west (gesloten)	
Bernhardlaan 3	
's-Gravendeel (gesloten) Kerkstraat	
's-Gravendeel Maasdamseweg 1a	Oppervlakte: ca. 17.900 m2 Aantal graven: 2.121
Westmaas Manhille 1	Oppervlakte: ca. 6.600 m2 Aantal graven: 685
Mijnsheerenland Raadhuislaan 42	Oppervlakte: ca. 9.010 m2 Aantal graven: 1.004
Heinenoord Oud-Heinenoordseweg 2a	Oppervlakte: ca. 8.000 m2 Aantal graven: 1.128
Maasdam Raadhuisstraat 37	
Sint Anthoniepolder Polderdijk 67	Oppervlakte: 1.595 m2 Aantal graven: 260

Het areaal bestaat uit 25 begraafplaatsen die we beheren. Een aantal is niet actief in gebruik. Daarvan is de oppervlakte en het aantal graven niet ingevuld. Het kwaliteitsniveau is nu gemiddeld op niveau A. De beleidsuitgangspunten en financiën zijn uitgewerkt in het begraafplaatsenbeleid dat de gemeenteraad afzonderlijk behandelt.

Parkeren

**Huidige
situatie**

**Beleids-
uitgangs-
punten**

Financiën

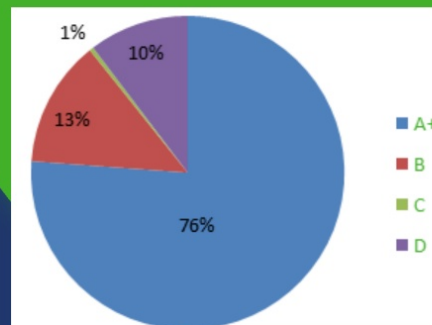
Areaalgegevens

Omschrijving	Areaal
Parkeerstroken, parkeervakken en parkeerterreinen	472.000m2

Kwaliteitsgegevens van de parkeervoorzieningen.

Parkeerstroken, parkeervakken en parkeerterreinen zijn tijdens de weginspectie op beeldkwaliteit beoordeeld.

Op basis van beeldkwaliteit voldoet 14% niet aan de gewenste beeldkwaliteit B.

Bij nieuwbouw hanteren we de parkeernormen van de gemeente gebaseerd op de CROW richtlijnen.

- Afmetingen parkeervakken realiseren we conform de functie (lang of kort parkeren, evenwijdig of haaks op de weg);
- We onderbreken de parkeerplaatsen bij invaliden op- en afritjes;
- Het ontwerp is dusdanig dat mechanische reiniging eenvoudig kan worden uitgevoerd;
- Staptegels worden aangelegd daar waar parkeervakken grenzen aan een groenvoorziening;
- We gaan terughoudend om met het plaatsen van verkeersborden, de voorkeur heeft het instellen van parkeerverbodszones;
- Het te gebruiken bestratingsmateriaal voor parkeervakken dient in cultuurhistorische gebieden hierop aan te sluiten;
- We herstellen parkeervakken die niet aan de vereiste maatvoering voldoen;
- Daar waar het vanuit de gewenste parkeercapaciteit nodig is, brengen we een parkeervakindeling op de rijbaan aan;
- We breiden de parkeergelegenheid in woonstraten waar een tekort aan parkeervakken is ontstaan zoveel mogelijk uit. Dit doen we in overleg met omwonenden zonder hierbij het groen op te offeren.

Het beheer en onderhoud van de parkeervoorzieningen worden meegenomen in het dagelijks Klein onderhoud en het Groot Onderhoud Wegen, straten en pleinen. Kosten voor het beheer en onderhoud van parkeervoorzieningen zijn opgenomen onder het domein Wegen.

Voor verkeer is een structureel bedrag van € 250.000,- in de begroting opgenomen. Hiervan is € 125.000,- voor maatregelen gericht op Duurzaam Veilig Wegverkeer. Dit houdt in dat de verkeersomgeving zo is ingericht, dat er geen ernstige ongevallen kunnen gebeuren. En dat als er tóch een ongeval plaatsvindt, de ernst van de afloop beperkt blijft. Dit doen we door het op een blijvende (duurzame) en verkeersveilige wijze inrichten van wegen waarbij vormgeving en functie van de weg in elkaars verlengde liggen. Een en ander conform de wegcategorysering van de gemeente.

De overige € 125.000,- zijn voor het oplossen van parkeerproblemen in bestaande wijken.

<i>Totaal</i>	2021	2022	2023	2024
<i>Nieuwe investeringen</i>	€ 3.077.371	€ 2.704.864	€ 1.505.180	€ 1.451.652
<i>Nieuwe investeringen kwaliteitsimpuls</i>	€ 5.164.567	€ 7.512.212	€ 4.739.209	€ 1.000.000
Kapitaallasten nieuwe investeringen	€ -	€ 361.465	€ 784.765	€ 1.052.340
Kapitaallasten bestaande investeringen	€ 1.586.192	€ 1.830.592	€ 1.831.129	€ 1.842.606
Onderhoudslasten	€ 6.088.935	€ 5.758.317	€ 6.164.499	€ 6.163.934
Dotatie aan voorziening	€ 827.249	€ 827.249	€ 827.249	€ 827.249
Verduurzaming LED/besparing energielasten	€ -5.000	€ -10.000	€ -19.000	€ -28.000
Totaal lasten	€ 8.497.376	€ 8.767.623	€ 9.588.642	€ 9.858.129
Beschikbare middelen incl. PPN 2021	€ 8.497.376	€ 8.767.623	€ 9.588.642	€ 9.858.129
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -

